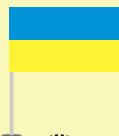

МОЇ ПРАВА ЗАВЖДИ ЗІ МНОЮ

ПРАВОВИЙ ПУТІВНИК

Народившись в Україні, ти маєш певні права та зобов'язання, що є своєрідним контрактом між тобою і державою.

Цей блокнот допоможе тобі більше дізнатися про свої права та навчить застосовувати ці знання на практиці. Ти можеш одночасно використовувати його як для особистих записів, так і для пошуку підказок, як захистити власні права у різних повсякденних ситуаціях.

Реалізуй свої права, розуміючи власну відповідальність.

Я І ОСВІТА

Держава гарантує та забезпечує реалізацію моїх прав,
щоб я отримав/ла повну середню освіту (11 класів).

Навчання у вищому навчальному закладі є моїм
правом, а не обов'язком держави.

Я МАЮ ПРАВО

Самостійно обрати навчальний заклад, в якому я хочу навчатися для здобуття повної середньої безкоштовної освіти

(Про середню освіту, Ст. 29)

На безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти (за умови проходження відповідного конкурсу)

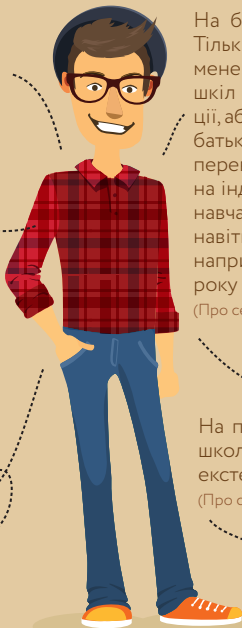
(Про освіту, Ст. 4)

Безоплатно отримувати підручники (у тому числі електронні) та будь-яку потрібну книгу в бібліотеці навчального закладу та міста

(Про середню освіту, Ст. 2, 6, 37;

Про освіту, Ст. 3, 35, 51)

На безперервне навчання. Тільки за рішенням суду мене можуть направити до шкіл соціальної реабілітації, або за згодою (вимогою) батьків мене можуть перевести в іншу школу або на індивідуальне (домашнє) навчання в будь-який час, навіть в середині або наприкінці навчального року

(Про середню освіту, Ст.18)

На прискорене закінчення школи, склавши іспити екстерном

(Про середню освіту, Ст. 13)

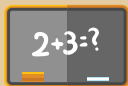
На доступ до публічних освітніх, наукових та інформаційних ресурсів, у тому числі в мережі Інтернет, електронних підручників та інших мультимедійних навчальних ресурсів

(Про освіту, Ст. 4)

Відповідно до законодавства України:

- Про мовну політику – Закон України «Про засади державної мовної політики» від 3 липня 2012 року № 5029-VI;
- Про освіту – Закон України «Про освіту» від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII;
- Про середню освіту – Закон України «Про загальну середню освіту» від 13 травня 1999 року № 651-XIV.

© За текстом вживаються скорочені назви нормативних документів

Рівний доступ до освіти всіх осіб незалежно від матеріального стану або інших факторів
(Про освіту, Ст. 3)

На здобуття освіти з урахуванням моїх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів
(Про освіту, Ст. 3)

На навчання, що організоване з дотриманням всіх правил техніки безпеки
(Про середню освіту, Ст. 22;
Про освіту, Ст. 26).

Ти можеш відмовитися виконувати нормативи, якщо обладнання у спортзалі або в кабінетах ненадійне

Відвідувати додаткові заходи та заняття, які не входять до навчального плану на добровільній основі
(Про середню освіту, Ст. 17;
Про освіту, Ст. 8)

На навчання мовою національних меншин шляхом навчання в окремих класах (групах), зокрема навчання жестовою мовою, вивчення української жестової мови, шрифт Брайля

(Про мовну політику, Ст. 20;
Про середню освіту, Ст. 7; Про освіту, Ст. 7)

На допомогу медичного працівника, вчителя, психолога та соціального працівника в школі та іншому навчальному закладі
(Про середню освіту, Ст. 17, 22;
Про освіту, Ст. 21-24)

На повагу та захист від будь-яких форм експлуатації, жорстокого поводження та цькування (іноді вживають термін «булінг»), фізичного та психічного насильства з боку всіх працівників школи, включаючи не тільки педагогічний склад, але й інших працівників школи, а також своїх друзів, однолітків
(Про середню освіту, Ст. 29; Про освіту, Ст. 51)

ВАЖЛИВО!

· Якщо ти неповнолітній – сирота або позбавлений батьківського піклування, ТИ МАЄШ ПРАВО на повне державне утримання, забезпечення харчуванням та одягом (Про середню освіту, Ст. 21).

· Ти разом з батьками несеш відповідальність за своє навчання (у випадку злісного ухилення від навчання це може бути підставою для позбавлення батьківських прав), а також за шкоду, заподіяну навчальному закладу (Про середню освіту, Ст. 47).

· Навіть якщо з тебе вимагають гроші в школі або іншому навчальному закладі на будь-що, що стосується навчання, ти не зобов'язаний здавати кошти. У випадку виникнення такої ситуації обов'язково повідом про це соціальному працівнику, працівнику громадської організації (благодійного фонду) або працівнику управління освіти за місцезнаходженням навчального закладу.

Я І МОЯ СІМ'Я

Незалежно від віку та відносин, що склались у твоїй сім'ї, ти є її частиною та маєш рівні з іншими членами сім'ї права.

Нижче наведено основні права та обов'язки, які ти маєш у власній родині.

Я МАЮ ПРАВО

Бути частиною сім'ї своїх батьків навіть тоді, коли спільно з ними не проживаю. Держава забезпечує пріоритет мого сімейного виховання (СКУ, Ст. 3,4, 5 6)

Проживати в сім'ї (СКУ, Ст. 4)

На рівні права з іншими членами сім'ї, без жодних привілеїв чи обмежень, незалежно від статі, раси, кольору шкіри, релігійних та інших переконань, етнічного та соціального походження, матеріального стану, місця проживання, мовної та інших ознак (СКУ, Ст. 7)

На повагу до свого сімейного життя (СКУ, Ст. 4)

На добровільне, за згодою обох партнерів, створення сім'ї за умови, що нам вже виповнилося 18 років (СКУ, Ст. 22)

Відповідно до законодавства України:

- СКУ – Сімейний Кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III;
- ЦПКУ – Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV;
- Про допомогу сім'ям – Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 21 листопада 1992 року № 2811-XII.

*За текстом вживаються скорочені назви нормативних документів

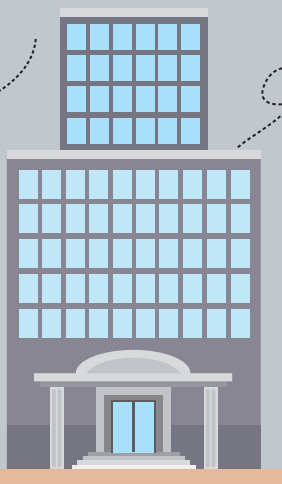
З 16 років за своєю заявою та за рішенням суду отримати право на шлюб, якщо буде встановлено, що це відповідає моїм інтересам (СКУ, Ст. 23)

Перед укладенням шлюбу зобов'язати свого майбутнього чоловіка/дружину повідомити один одного про стан свого здоров'я (СКУ, Ст. 30)

Якщо в мене вже є дитина, я маю право на сім'ю незалежно від віку, а шлюб може бути зареєстрований у день подання заяви або у будь-який інший день протягом одного місяця (СКУ, Ст. 32)

На допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами, допомогу при народженні дитини, допомогу на дітей одиноким матерям/батькам незалежно від віку та наявності офіційного шлюбу (Про допомогу сім'ям, Ст. 3,7,10,18-1)

Я маю право перед та після укладення шлюбу укласти письмовий нотаріальний договір, в якому будуть врегульовані мої з партнером сімейні відносини. Якщо до реєстрації шлюбу мені або моему партнеру ще не має 18 років, то обов'язково потрібна письмова нотаріальна згода батьків або піклувальника неповнолітнього/ньої (СКУ, Ст. 92)

Якщо я неповнолітня мати або батько, мої батьки зобов'язані надавати мені допомогу у здійсненні батьківських прав та обов'язків (СКУ, Ст. 16)

Навіть якщо я не перебуваю в шлюбі з матір'ю або батьком своєї дитини – забрати свою дитину з пологового будинку

Якщо мати/батько моєї дитини не хоче забирати нашу дитину з пологового будинку, навіть, якщо ми не перебуваємо з нею/ним в шлюбі, я маю право самостійно забрати дитину та отримати статус одинокого батька/матері (СКУ, Ст. 143)

З 14 років я маю право на безпосереднє звернення до суду за захистом свого права або інтересу (СКУ Ст.18; ЦПКУ Ст.3, 27-1, 29)

На рівні права з моїм партнером (батьком/матір'ю дитини) та повагу до моєї індивідуальності, мої звичок та уподобань (що не шкодять моєму здоров'ю та розвитку як особистості), на фізичний та духовний розвиток, на здобуття освіти, прояв моїх здібностей, на створення умов для праці та відпочинку, а також на рівні права та обов'язки щодо дитини, незалежно від того, проживаємо (одружені) ми чи ні (СКУ, Ст. 51, 52, 141)

Я І МЕДИЧНА ДОПОМОГА

Держава гарантує безкоштовне медичне
забезпечення кожному громадянину.

Я МАЮ ПРАВО

Якщо я учень або студент, у разі необхідності я можу звернутися за медичною допомогою або із запитанням за місцем мого навчання до медичного працівника, викладача, соціального працівника або іншого працівника громадської організації, до поліклініки, в якій щорічно проходжу безкоштовний медичний огляд (Про середню освіту, Ст. 22; Про медичне обслуговування, пункт 6; Про захист від хвороб, Ст. 21)

У випадку, коли є необхідність надання невідкладної медичної допомоги, я можу звернутись за допомогою до медичного працівника в школі, викладача, соціального працівника або іншого працівника громадської організації; до поліклініки, лікарні за місцем реєстрації, Клініки дружньої до молоді та до швидкої допомоги (Про медичне обслуговування, пункт 6; Про основи здоров'я, Ст. 8)

З 14 років на проведення медичного огляду, у тому числі і на ВІЛ, лише за своєю згодою, без згоди і присутності моїх батьків або інших законних представників (ЦКУ, част. 3, Ст. 284; Про основи здоров'я, част.1, Ст. 43)

З 14 років самостійно обирати лікаря, медичний заклад та методи лікування відповідно до рекомендацій (ЦКУ, част. 2, Ст. 284; Про основи здоров'я, Ст. 38)

Відповідно до законодавства України:

- Конституція України – прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року;
- ЦКУ – Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV;
- Про захист від хвороб – Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» від 06 квітня 2000 року № 1645-III.

°За текстом вживаються скорочені назви нормативних документів

На медичну допомогу в місці навчання, лікарні за місцем реєстрації, що надається безкоштовно
(Конституція України, Ст. 49;
Про основи здоров'я, Ст. 8; Про захист від хвороб, Ст. 21)

З 14 років самостійно вирішувати питання про своє материнство
(Про основи здоров'я, Ст. 57, ЦК, Ст. 284)

На проходження щорічних медичних оглядів не рідше раз на рік. За ухилення від його проходження тебе можуть відсторонити від занять
(Про медичне обслуговування, Ст. 4; Про основи здоров'я, Ст. 31, 66)

Незалежно від віку, стати на облік у жіночій консультації на терміні вагітності до 12 тижнів за місцем фактичного проживання, навіть якщо воно не є ідентичним місцю реєстрації проживання – прописці
(Про основи здоров'я, Ст. 31, 52, 58)

На отримання від медичного працівника в доступній формі інформації про стан твого здоров'я, мету проведення лікувальних заходів, прогноз можливого розвитку захворювання, у тому числі наявні ризики для життя і здоров'я, а після повноліття – на ознайомлення з повною медичною інформацією
(Про основи здоров'я, Ст. 39).

Відповідно до законодавства України:

- Про медичне обслуговування – Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку здійснення медичного обслуговування учнів загальноосвітніх навчальних закладів» від 8 грудня 2009 року № 1318;
- Про основи здоров'я – Закон України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19 листопада 1992 року № 2801-XII.

ВАЖЛИВО!

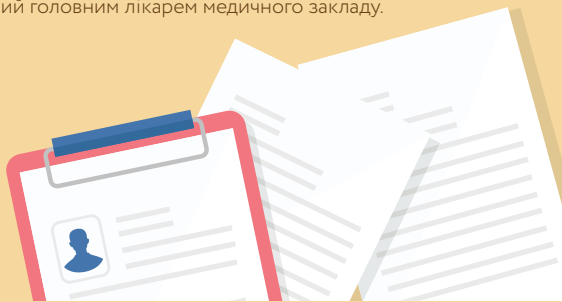
· При постановці на облік в жіночу консультацію всі благодійні внески повинні вноситися на добровільній підставі не залежно від того, чи за місцем реєстрації (прописки) ти стаєш на облік, і такі внески не замінюють оплати офіційно встановлених та затверджених адміністрацією медичного закладу переліку платних послуг (Про добровільні внески, пункт 3).

· Ти маєш право нікому не казати про стан свого здоров'я, факт звернення за медичною допомогою. Ніхто не має право тебе примушувати здавати будь-які тести та аналізи. Забороняється вимагати та надавати за місцем роботи і навчання інформацію про діагноз та методи твого лікування (крім випадків укладення шлюбу).

· Якщо в лікарні вимагають гроші за надання медичної допомоги, вимагай затвердженого переліку платних медичних послуг. Такий перелік повинен бути затверджений головним лікарем медичного закладу.

- Про середню освіту – Закон України «Про загальну середню освіту» від 13 травня 1999 року № 651-XIV;
- Про благодійні внески – Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку отримання благодійних (добровільних) внесків і пожертв від юридичних та фізичних осіб бюджетними установами і закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, науки, спорту та фізичного виховання для потреб фінансування» від 04 серпня 2000 року № 1222.

Я І РОБОТА

До здобуття повної середньої освіти (11 класів) ти є учнем, і основний твій обов'язок – навчатись. У випадку, якщо в тебе є вільний від навчання час та виникає бажання, ти можеш працювати.

Я МАЮ ПРАВО

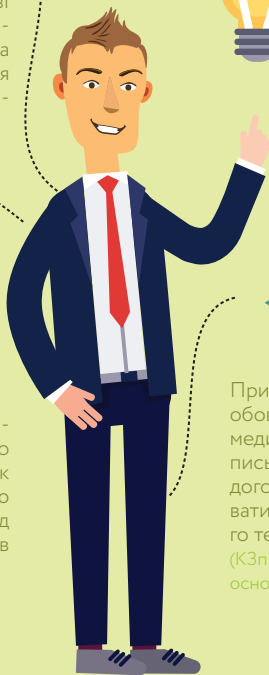
До 18 років на однакові трудові права з дорослими, але обов'язки та тривалість робочого дня не можуть бути однаковими (КЗпПУ, Ст. 187)

Займатися підприємницькою діяльністю або працювати з 16 років. Як виняток – за згодою батьків та у вільний від навчання час – з 14 років (КЗпПУ, Ст. 188)

При прийомі на роботу обов'язково пройти медичний огляд, укласти письмовий трудовий договір та почати працювати без випробувального терміну (КЗпПУ, Ст. 169, 191-193; Про основи здоров'я, Ст. 66)

Відповідно до законодавства України:

- КЗпПУ – Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII;
- Про основи здоров'я – Закон України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19 листопада 1992 року № 2801-XII;
- ЦКУ – Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV.

*За текстом вживаються скорочені назви нормативних документів

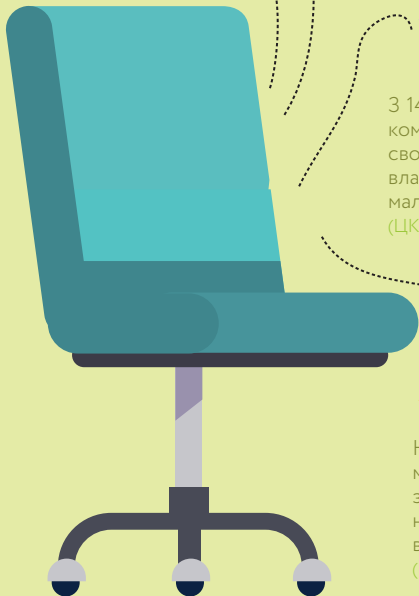
З 16 до 18 років – максимальний час робочого тижня повинен становити 36 годин; з 14 до 16 років – не більше 24 годин на тиждень (КЗпПУ, Ст.190-192)

Не працювати в нічний час, у вихідні та понаднормово; на важких роботах та на роботах зі шкідливими або небезпечними умовами праці; підземних роботах (КЗпПУ, Ст.190-192)

З 14 років стати власником авторських прав на свою інтелектуальну власність (музику, малюнок, твір та інші) (ЦКУ, Ст. 421)

На роботу за межами міста, але лише за згодою батьків (опікунів), якщо тобі ще не виповнилося 18 років (КЗпПУ, Ст. 51)

ВАЖЛИВО!

· Уважно та критично стався до пропозицій працювати за межами міста/країни, перевіряй достовірність і законність документів, що надають тобі разом з пропозицією роботи. Якщо не знаєш, як перевірити інформацію про свого потенційного роботодавця, то звернися до батьків, юристів або соціальних працівників.

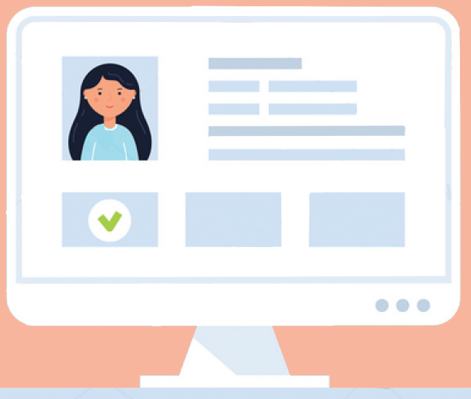
Я І МОЇ ДОКУМЕНТИ

Ти маєш знати, де зберігаються твої документи: свідоцтво про народження, паспорт, ідентифікаційний код, атестат про повну/неповну загальну середню освіту. У випадку, якщо якийсь документ відсутній, ти можеш його відновити.

Я МАЮ ПРАВО

У разі досягнення 14 років – на безкоштовне отримання паспорта громадянина України у формі пластикової (ІД) картки на підставі заяви та свідоцтва про народження в Управлінні Державної міграційної служби за місцем реєстрації
(Про документи, Ст. 21)

На відновлення паспорта – якщо я його загубив або не знаю, де він. Для його відновлення потрібно звернутися до Управління Державної міграційної служби за місцем реєстрації з оригіналом свідоцтва про народження та довідкою з поліції про втрату паспорта
(Про документи, Ст. 21)

Відповідно до законодавства України:

• Про документи – Закон України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» від 20 листопада 2012 року № 5492-VI.

*За текстом вживаються скорочені назви нормативних документів

Отримати ідентифікаційний код (реєстраційний номер облікової картки платника податків) самостійно, якщо в мене вже є паспорт (у разі, якщо я отримав паспорт старого зразка у вигляді «книжечки») і мені вже є 16 років, звернувшись до податкової з оригіналом свідоцтва про народження та паспортом, або за мене його можуть отримати мої батьки, або законні представники, звернувшись до податкової за місцем реєстрації, з оригіналом свідоцтва про народження та паспортом представника (Положення про реєстрацію, пункт 5, розділ 6)

Якщо мені вже є 16 років – подорожувати самостійно за межі країни при наявності закордонного паспорта. Якщо мені ще не виповнилось 16 років, я можу подорожувати за межами країни за згодою та в супроводі обох батьків або осіб, уповноважених ними (Правила перетинання кордону, пункт 4)

Після закінчення школи безкоштовно отримати атестат про повну загальну середню освіту. У випадку його втрати я можу звернутися до місця навчання (з довідкою про втрату з поліції та повідомленням про втрату, що надруковано в газеті) та отримати дублікат (Про середню освіту, Ст. 34)

Відповідно до законодавства України:

- Про середню освіту – Закон України «Про загальну середню освіту» від 13 травня 1999 року № 651-XIV;
- Положення про реєстрацію – наказ Міністерства доходів і зборів України «Про затвердження Положення про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків» № 779 від 10 грудня 2013 року.

ВАЖЛИВО!

Ти не зобов'язаний нікому передавати та/або надавати свої документи, зокрема працівникам банку або поліції. У випадку вимоги надати документи ти маєш право лише пред'явити їх, але не давати в руки сторонній особі

Відповідно до законодавства України:

- Правила перетинання кордону – Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил перетинання державного кордону громадянами України» № 57 від 27 січня 1996 року.

Я ТА ПОЛІЦІЯ

Поліція призначена для забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

У спілкуванні з поліцією дотримуйся простих правил:

- будь ввічливим,
- поведься природно,
- будь спокійним.

Я МАЮ ПРАВО

Якщо поліцейський звертається до мене, то він зобов'язаний відрекомендуватися, а також на моє прохання показати службове посвідчення та жетон (Про поліцію, Ст. 18). Якщо мене просять показати мої документи, я маю право знати, у чому мене підозрюють (Про поліцію, Ст. 32). Жоден закон не зобов'язує мене носити документи постійно з собою

Якщо поліцейські мають намір опитати мене, то до виповнення 18 років вони це мають робити лише у присутності батьків, педагога або законних представників за моєю згодою, але попередньо повідомивши мені та моїм законним представникам мету такого опитування (Про поліцію, Ст. 33)

Погодитися на проведення поліцейським поверхневого огляду лише особою однієї статі зі мною, але без пошуку чогось в моїх речах або кишенях. Якщо я бачу, що мета поверхневого огляду – саме вміст кишень та речей, то це обшук, що може проводитися виключно при двох сторонніх особах (свідках) та зі складанням протоколу (Про поліцію, Ст. 264; КУпАП, Ст. 34)

У випадку застосування до мене, як до особи, якій/якому не виповнилось 16 років, поліцейського піклування, негайно повідомити самостійно або за допомогою поліцейського про своє місце перебування, батьків або осіб, що їх замінюють (Про поліцію, Ст. 41)

Якщо я неповнолітній, то без присутності батьків або інших дорослих законних представників заходити до мого помешкання та допитувати мене не можна (Про поліцію, част. 3 Ст. 18, 38; Конституція України, Ст. 30; КПКУ, Ст. 13, 233, 354)

ВАЖЛИВО!

• Якщо ти неповнолітній, то повістку (письмовий виклик до слідчого або іншого працівника поліції, де зазначено твій статус та номер провадження, відповідно до якого тебе викликають) повинні отримати твої батьки або законні представники. Якщо ти повнолітній, то ти можеш отримати повістку самостійно (КПКУ, Ст. 135).

• У випадку скоєння дрібного правопорушення та при складанні поліцейським протоколу (що повинен обов'язково бути складений в двох екземплярах), отримати свій екземпляр протоколу; або його повинні отримати твої батьки. До прибуття батьків ти маєш право нічого не підписувати (КУпАП, Ст. 270).

• У випадку затримання поліцейськими бути проінформованим/ою про свої права, мати можливість зателефонувати батькам та повідомити центр з надання безоплатної правової допомоги або адвоката. Без їх присутності ти маєш право нічого не говорити та не підписувати (Про поліцію, Ст. 18, 23).

• Тебе не можуть затримати більше, ніж на 3 (три) години (КУпАП, Ст. 261).

• Тебе можуть притягнути до кримінальної відповідальності з 16 років, але у випадках скоєння тяжких злочинів (зокрема вбивство) – відповідальність настає з 14 років (ККУ, Ст. 22).

Відповідно до законодавства України:

- Конституція України – прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року;
- ККУ – Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року № 2341-III;
- КПКУ – Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI.

* За текстом вживаються скорочені назви нормативних документів

ВАЖЛИВО!

• Пам'ятай про презумпцію невинуватості: коли бракує доказів щодо доведеності провини, то вони трактуються виключно на твою користь, та про те, що ти не несеш відповідальності за відмову давати показання щодо себе (Конституція України, Ст. 62-63).

• Передавання повістки через друзів або вкладання до поштової скриньки, так само, як і виклик телефоном, є незаконним способом. Якщо тобі або твоїм батькам телефонують та пропонують тобі прийти до відділка для звичайної розмови, ти маєш повне право не приходити. Лише після офіційної письмової повістки ти зобов'язаний з'явитися до відділка поліції (а якщо ти неповнолітній – з батьками/опікунами).

• Якщо ти сам вдома, і хтось дзвонить в двері твого дому та представляється представником поліції, ти не зобов'язаний впускати їх до свого дому.

• Завжди пам'ятай час, з якого твоє пересування почали обмежувати, та обов'язково при можливості повідом про це працівникам поліції. Тебе можуть тримати у відділку не більше трьох годин.

Відповідно до законодавства України:

• КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-Х.

• Про поліцію – Закон України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 року № 580-VIII.

ⓐ
НАРКОТИКУ
НЕ МОЯ
ТЕМА

Я І ПСИХОАКТИВНІ РЕЧОВИНИ (ПАР)

До твого повноліття придбання, споживання та розповсюдження будь-яких психоактивних речовин, зокрема алкоголю та цигарок, є нелегальним, тобто таким, за що ти можеш нести відповідальність.

Після настання повноліття ти маєш право законно купувати алкоголь та цигарки, але не наркотичні речовини, крім випадків, коли вони є лікарськими засоби, що продаються в аптеці.

ЯКЩО

Якщо я вживаю спиртні напої або знаходжуся в стані алкогольного сп'яніння у громадському місці:

До 16 років – це може закінчитись складанням адміністративного протоколу на моїх батьків і стягненням з них штрафу у розмірі 51 гривні (КУпАП, Ст. 184)

Після 16 років – відповідальність за це я буду нести самостійно. Розмір штрафу становить 85 гривень. При систематичному порушенні це може закінчитись для мене громадськими роботами до 30 годин, або виправними роботами до двох місяців, або арештом до 15 діб (КУпАП, Ст. 178)

Відповідно до законодавства України:

- КПКУ – Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI;
- КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-Х.

° За текстом вживаються скорочені назви нормативних документів

Якщо я або мої друзі незаконно виготовляють, купують, зберігають, перевозять чи пересилають наркотики:

БЕЗ МЕТИ ЗБУТУ
НАРКОТИКІВ:

З 16 років наркотики у невеликих обсягах (наприклад, невеликий обсяг канабісу – до 5 г) – покарання у вигляді штрафу від 425 до 850 гривень, громадські роботи до 60 годин або арешт до 15 діб (КУпАП, Ст. 44)

З 14 до 18 років наркотики у великих обсягах (наприклад, великий обсяг канабісу – від 500 до 2500 г) – позбавлення волі на строк від 5 до 8 років (ККУ, Ст. 309)

З 18 років – покарання у вигляді штрафу розміром від 850 до 1700 гривень, або виправні роботи до двох років, або обмеження волі до 6 місяців, або позбавлення волі до 3 років (ККУ, Ст. 309)

З МЕТОЮ ЗБУТУ:

З 18 років – у будь-яких розмірах – позбавлення волі до 8 років

До 18 років та/або в особливо великих розмірах (наприклад, особливо великий розмір канабісу від 2500 г) – позбавлення волі до 10 років (ККУ, Ст. 307)

Якщо твій знайомий/знайома схилиє тебе до вживання наркотичних засобів (Ст. 315 ККУ), то це може загрожувати йому позбавленням волі до 5 років; якщо ти або хтось з твоїх знайомих незаконно публічно вживає наркотичні засоби (ККУ України, Ст. 316), то це може загрожувати йому обмеженням волі до 4 років або позбавленням волі до 3 років

ВАЖЛИВО!

· Якщо ти добровільно звернешся до лікувального закладу, соціального працівника, благодійної організації та почнеш лікування, то ти можеш бути звільнена/ий від кримінальної відповідальності за вищевказані дії.

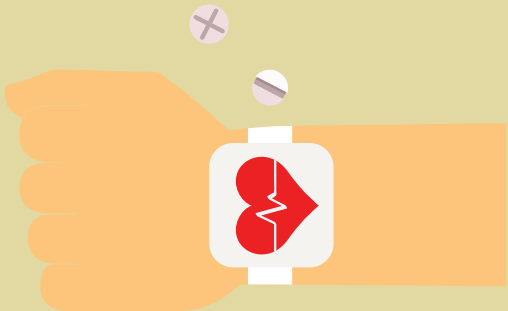
· Якщо ти добровільно здав/ла наркотики, що були у тебе у невеликій кількості, які ти виробив/ла, виготовив/ла, придбав/ла, зберігав/ла, перевозив/ла, пересилав/ла без мети збуту, то ти звільняєшся від відповідальності за такі дії.

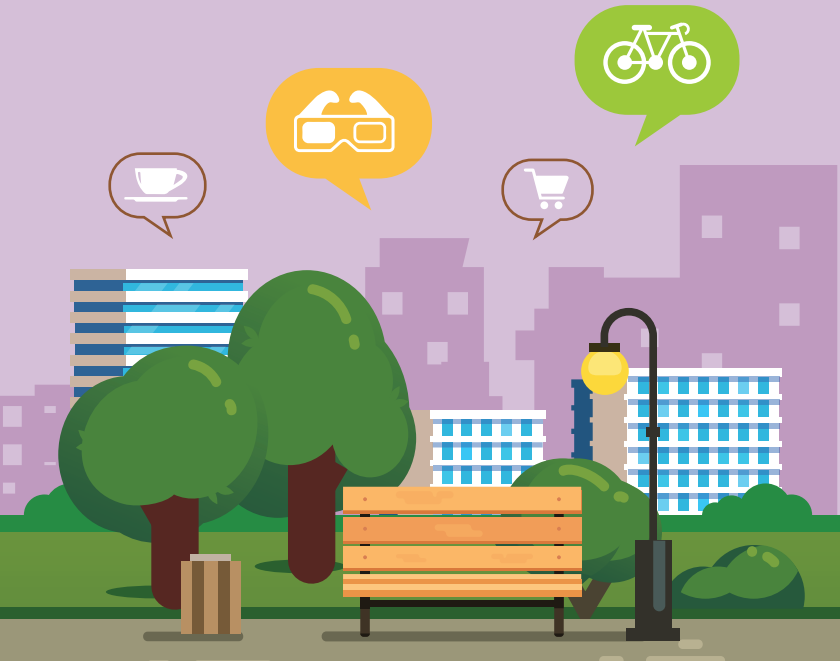

· Якщо ти добровільно здаєш наркотики і вказуєш на джерело їх придбання або іншим чином допоможеш розкрити злочин, то ти можеш бути звільнений/а від відповідальності.

· У випадку розповсюдження або вживання наркотиків при перетині кордону відповідальність може бути значно суворішою і визначається законодавством певної країни (наприклад, у Росії – до 19 років ув'язнення).

Я У ГРОМАДСЬКОМУ ПРОСТОРІ

Перебуваючи у громадському місці (просторі), ти маєш розуміти, що твої дії не повинні заважати іншим людям та відповідати встановленим правилам.

ПАМ'ЯТАЙ

Громадське місце – частина (частини) будь-якої будівлі, споруди, яка доступна або відкрита для населення вільно, чи за запрошенням, або за плату, постійно, періодично або час від часу, в тому числі під'їзди, а також підземні переходи, стадіони
(Про вживання тютюнових виробів, Ст. 1)

Якщо хтось чіпляється до мене, проявляючи занадто багато уваги, не потрібно соромитися, я можу голосно сказати цій особі, що це мені не подобається, та швидко піти від цієї людини або підійти до когось з дорослих та повідомити про цю ситуацію

Відповідно до законодавства України:

- КПКУ – Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI;
- КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-X;

° За текстом вживаються скорочені назви нормативних документів

Безквитковий проїзд у міському громадському транспорті карається штрафом у 20-кратному розмірі від вартості квитка, а у міжміському транспорті – у 10-кратному розмірі від вартості квитка, якщо мені вже є 16 років (КУпАП, Ст. 135)

Надання послуг сексуального характеру за гроші (заняття проституцією, демонстрування оголених частин тіла через мережу Інтернет) може стати підставою для накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, якщо мені вже є 16 років (КУпАП, Ст. 181-1; ККУ, Ст. 303)

Дрібне хуліганство (лайка у громадських місцях, образливе чіпання до громадян, справляння життєвих потреб у непризначених для цього місцях та інші дії, що порушують громадський порядок і спокій громадян) можуть бути підставою для штрафу розміром від 51 до 119 гривень, громадських робіт до 60 годин, виправних робіт до 2 місяців або арешту до 15 діб, якщо мені вже є 16 років (КУпАП, Ст. 173)

- Про вживання тютюнових виробів – Закон України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» від 22 вересня 2005 року № 2899-IV;
- Про обіг алкогольних напоїв та тютюнових виробів – Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» від 19 грудня 1995 року № 481/95-ВР.

Куріння тютюнових виробів у місцях, де це заборонено законом, а також в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради, може стати підставою для попередження або накладення штрафу від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян незалежно від віку. Продаж тютюнових виробів до 18 років заборонений (КУпАП, Ст. 175-1)

З 18 років дозволяється придбання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових та тютюнових виробів (Про обіг алкогольних напоїв та тютюнових виробів, Ст. 15-3)

Незалежно від віку розпивання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв на вулицях, у закритих спортивних спорудах, у скверах, парках, у всіх видах громадського транспорту (включаючи транспорт міжнародного сполучення) та в інших заборонених законом місцях або поява в громадських місцях у п'яному вигляді, може стати підставою для попередження або накладення штрафу від одного до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Розпивання алкогольних та продаж алкогольних напоїв можливе лише в місцях, дозволених відповідним органом самоврядування (КУпАП, Ст. 178)

Я І ВІЙСЬКОВИЙ ОБОВ'ЯЗОК

Захист України є моїм обов'язком
як громадянина України.

Я МАЮ ПРАВО

На проходження військової служби у добровільному порядку за контрактом або за призовом з 18 до 27 років. Якщо я йду служити після школи, то строк служби становитиме 1,5 роки; якщо у мене є диплом про вищу освіту – 1 рік
(Про військовий обов'язок, Ст. 2, 15, 20)

На заміну виконання військового обов'язку – альтернативною (невійськовою) службою, якщо виконання військового обов'язку суперечить моїм релігійним переконанням, я належу до чинної релігійної організації, яка не допускає користування зброєю
(Про військовий обов'язок, Ст. 1; Про альтернативну службу, Ст. 2)

На відстрочку від призову на строкову військову службу за таких умов: за сімейними обставинами у випадку, якщо я маю:

- непрацездатних батька або матір;
- неповнолітніх або непрацездатних рідних братів і сестер незалежно від їх віку, якщо вони не мають інших працездатних осіб, крім мене;
- самотнього батька або самотню матір, у яких на утриманні перебувають двоє чи більше неповнолітніх дітей, до досягнення старшим із них повноліття за умови офіційного працевлаштування призовника;
- дитину віком до трьох років або дитину старшу трьох років, яка виховується без матері у зв'язку з її смертю або за рішенням суду;
- двох і більше дітей;
- дитину-інваліда;
- дружину-інваліда;
- вагітну дружину.
- братів, яких призвали на строкову військову службу одночасно зі мною.

ОБОВ'ЯЗКИ

Прибувати за викликом військового комісаріату для оформлення військово-облікових документів

Пройти підготовку з метою здобуття або вдосконалення військово-облікової спеціальності (у випадку направлення)

Бути призваним на військову службу або на збори військовозобов'язаних

Проходити медичний огляд та лікування в лікувально-профілактичних закладах, проходити підготовку до військової служби, військову службу і виконувати військовий обов'язок у запасі

Виконувати правила військового обліку, встановлені законодавством
(Про військовий обов'язок, Ст. 1)

Відповідно до законодавства України:

- Про альтернативну службу – Закон України «Про альтернативну (невійськову) службу» від 12 грудня 1991 року № 1975-XII;
- Про військовий обов'язок – Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25 березня 1992 року № 2232-XII;
- ККУ України – Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року № 2341-III.

²За текстом вживаються скорочені назви нормативних документів

ВАЖЛИВО!

Якщо я дитина-сирота та/або дитина, позбавлена батьківського піклування, я маю право на відстрочку від призову на строкову військову службу за власним бажанням (Про військовий обов'язок, пункт 3 Ст. 17):

- За станом здоров'я – на строк до одного року у випадку визнання мене тимчасово непридатним для військової служби;

- Для здобуття освіти – якщо я навчаюсь у школі або у професійно-технічному навчальному закладі на денній формі навчання до досягнення 21-річного віку або до закінчення вищого навчального закладу з денною формою навчання (Про військовий обов'язок, пункт, 2,3 Ст. 17).

Пам'ятай, що за ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу може бути застосовано обмеження волі на строк до трьох років (ККУ, Ст. 335)

Крім того, якщо я жінка, я маю право перебувати на військовому обліку та у военний час бути призваною на військову службу, а у мирний час бути прийнятою на військову службу та службу у військовому резерві тільки в добровільному порядку (за контрактом) (Про військовий обов'язок, пункт 12 Ст. 1).

Я І ЖИТЛО

До досягнення 18 років
ти маєш гарантоване право
на спільне з батьками житло.

Я МАЮ ПРАВО

Проживати в квартирі разом з батьками до досягнення повноліття (СКУ, Ст. 177; Конвенція про права дитини, Ст. 3)

Вимагати, щоб батьки враховували мої інтереси (навіть якщо мені ще не виповнилось 14 років) при вирішенні питання розпорядження майном (СКУ, Ст. 177; Конвенція про права дитини, Ст. 3)

З 14 років самостійно вирішувати, з ким із батьків жити (СКУ, Ст. 160)

Якщо я студент і приїхав з іншого міста – на забезпечення гуртожитком на весь період мого навчання за умови дотримання мною правил та техніки безпеки в гуртожитку (Про вищу освіту, Ст. 62, 63)

Відповідно до законодавства України:

- Конвенція про права дитини – Конвенція ООН про права дитини (ратифіковано Постановою Верховної Ради України від 27 лютого 1991 року № 789-XII);
- СКУ – Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III;
- ЦКУ – Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV.

*За текстом вживаються скорочені назви нормативних документів

Якщо зараз я проживаю з опікунами – вимагати, щоб вони зберегли моє право на житло, в якому я жив з батьками, оскільки без спеціального дозволу вони не можуть продати моє житло
(СКУ, Ст. 54,55, 247; ЦКУ, Ст. 72, 74, 224; ЖКУ, Ст. 64)

Спадщину майна і грошових коштів своїх батьків після їх смерті, навіть якщо я усиновлена/усиновлений або моїх батьків було позбавлено батьківських прав на мене
(Про дитинство, Ст.17)

На речі, що були придбані батьками для мене, мого розвитку і навчання, оскільки вони є моєю власністю і розпоряджатися ними можу тільки я
(СКУ, Ст. 176)

Відповідно до законодавства України:

- ЖКУ – Житловий Кодекс Української РСР від 30 червня 1983 року № 5464-Х;
- Про вищу освіту – Закон України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 року № 1556-VII;
- Про дитинство – Закон України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 року № 2402-III.

КРОПИВНИЦЬКИЙ

БФ «Повернення до життя»

Ком'юніті центр «VIP-Бункер»

вул. Чорновола, 14/2

25022 м. Кропивницький, Україна

Тел: +38 (095) 220-81-29

fundaid@ukr.net, lyly32@ukr.net

www.returntolife.org.ua

vk.com/club66304485

www.facebook.com/RCF-Return-to-Life-1524862214410414

ОБЛАСНИЙ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД
"ПОВЕРНЕННЯ ДО ЖИТТЯ"

ПОЛТАВА

ПОБФ «Громадське здоров'я»

Центр дружній до молоді «Альтаір»

вул. Героїв Сталінграда, 28

36040 м. Полтава, Україна

Тел: +38 (050) 304-91-66

Skype: altair_poltava

altair@publichealth.org.ua

www.pirc.org.ua

Громадське
здоров'я

ХАРКІВ

БО «Харківський благодійний фонд «Благо»

Соціальний дім «Компас»

вул. Велика Панасівська (колишня Котлова), 7

61052 м. Харків, Україна

Тел: +38 (057) 777-05-72

blago.inf@gmail.com

www.bfblago.inf.ua

www.facebook.com/dccompas

КОМПАС

БЛАГО

ЧЕРНІВЦІ

ЧБФ «Нова сім'я»

Центр соціально-психологічної допомоги «Діалог»

вул. Героїв Майдану (колишня Червоноармійська), 83-А

58018 м. Чернівці, Україна

Тел/факс: +38 (0372) 50-11-80, моб: (066) 012-55-35

new-family.reabcenter@i.ua

www.new-family.org.ua

МБФ «СНІД Фонд Схід-Захід» (*AIDS Foundation East-West – AFEW-Україна*) не несе відповідальності за точність і повноту навчальних матеріалів, а також за будь-які дії, зроблені внаслідок їх публікації. AFEW-Україна не несе юридичної й іншої відповідальності за можливі наслідки використання опублікованої інформації третіми особами.

Відтворення, передача, розповсюдження або дублювання будь-якої частини матеріалів, що містяться у публікації, допускається за умови їх некомерційного використання надалі. Посилання на **МБФ «СНІД Фонд Схід-Захід» (*AIDS Foundation East-West – AFEW-Україна*)** обов'язкове.

© МБФ «СНІД Фонд Схід-Захід» (*AIDS Foundation East-West – AFEW-Україна*), 2018 р.

Усі права захищені.

Підготовлено у рамках проекту **«Права та здоров'я уразливих груп населення: заповнюючи прогалини»**.

Проект реалізується за фінансової підтримки **Міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів**.

Текст: Віта Мусатенко

Ministry of Foreign Affairs of the
Netherlands

BRIDGING THE GAPS
Health and rights for key populations